

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๗ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๙๕ / ๒๕๖๔

เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าบุตรชายถูกเจ้าหน้าที่ทหาร
ทำร้ายร่างกายระหว่างการควบคุมตัว

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง เจ้าหน้าที่ทหารพวน หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพวนที่ ๔๒

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๖๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓ กล่าวอ้างว่า เมื่อประมาณต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ทหารได้เข้าไปที่บ้านพักของผู้ร้อง [REDACTED] จังหวัดปัตตานี

เพื่อขอพบ [REDACTED] บุตรชายของผู้ร้อง (ผู้เสียหาย) แต่ผู้เสียหายไปรับจ้างตัดหูเรียน [REDACTED]

จังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่ทหารจึงกลับไป ต่อมาวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เมื่อผู้เสียหายกลับมาที่บ้าน

ผู้ร้องได้พาผู้เสียหายไปพบผู้ถูกร้องที่หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพวนที่ ๔๒ [REDACTED]

[REDACTED] จังหวัดปัตตานี ผู้ถูกร้องจึงได้ควบคุมตัวผู้เสียหายไว้เพื่อสอบถามข้อมูล เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องจึงได้ส่งตัวผู้เสียหายไปควบคุมที่ศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพวนที่ ๔๓

ค่ายอิงคยุทธบริหาร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อดำเนินกรรมวิธีซักถามเมื่อผู้ร้องได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยม ผู้เสียหายได้เล่าให้ฟังว่า ระหว่างที่ถูกเรียกไปสอบตามข้อมูลที่หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพวน

ที่ ๔๒ ผู้ถูกร้องได้ทำร้ายร่างกายด้วยการกระทบบตีบริเวณหน้าอก ๓ ครั้ง ใช้ถุงดำคลุมศีรษะแล้วต่อย

ทำให้ได้รับบาดเจ็บมีรอยฟกช้ำตามร่างกาย แต่ระหว่างถูกควบคุมตัวที่ศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจ

กรมทหารพวนที่ ๔๓ เจ้าหน้าที่ทหารไม่ได้ทำร้ายร่างกายผู้เสียหาย มีเพียงการใช้วาจาข่มขู่ทำให้

หาดกลัวเท่านั้น จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ซึ่งอยู่ในหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาประกอบเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) บันทึกข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่ [REDACTED] จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

(๒) หนังสือกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ลับ ที่ นร ๕๑๑๙.๑/๐๙ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติของกฎหมาย^๑ และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง^๒ แล้ว / ข้อเท็จจริง ...

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอ้างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ มิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทราบ ทราบกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการໂ碌ร้ายหรือไว้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๑๕ ทวิ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดจะเป็นราชศัตรูหรือได้ฝ่าฝืน ต่อบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ หรือต่อคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจกักตัวบุคคลนั้นไว้ เพื่อการสอบสวนหรือตามความจำเป็นของทางราชการได้ แต่ต้องกักไว้ไม่เกินกว่า ๗ วัน

ระเบียบกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ว่าด้วยวิธีการปฏิบัติในการควบคุมตัวบุคคล ต้องสงสัย ตามมาตรา ๑๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

^๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ผู้ร้องเป็นมารดา [REDACTED] (ผู้เสียหาย) เมื่อช่วงต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปที่บ้านของผู้ร้อง [REDACTED]

[REDACTED] จังหวัดปัตตานี โดยแจ้งว่ามาพบบุตรของผู้ร้อง (ผู้เสียหาย) เนื่องจากสงสัยว่าเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ช่วงเวลาดังกล่าวผู้เสียหายไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้าน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ผู้เสียหายกลับมาที่บ้านและทราบจากผู้ร้องแล้วได้เดินทางไปพบผู้ถูกร้องที่หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๒ ในวันดังกล่าวเพื่อพบร่องรอยของผู้เสียหายอยู่ที่หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๒ ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการซักถามเบื้องต้นเพื่อทำทะเบียนประวัติ บันทึกภาพ และได้เชิญเจ้าหน้าที่ตรวจสถานีตำรวจนครบาลประจำเดิมในการเก็บสารพันธุกรรม (DNA) และพิมพ์ลายนิ้วมือ จากนั้นจึงนำตัวผู้เสียหายไปยังสถานีตำรวจนครบาล [REDACTED] ในเวลา ๑๙.๕๐ นาฬิกา เพื่อลงบันทึกประจำวัน และส่งตัวไปควบคุมตามพระราชบัญญัติกฎหมายการศึก พระพุทธศักราช ๒๕๔๗ ในฐานะผู้ต้องสงสัยโดยหน่วยซักถามหน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับตัวผู้เสียหายในวันเดียวกัน ต่อมาเมื่อครบกำหนดการควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติกฎหมายการศึกฯ ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการขอให้ศาลจังหวัดปัตตานีออกหมายจับผู้เสียหายโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และควบคุมตัวผู้เสียหายต่อที่หน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายอ้างว่า ระหว่างการซักถามข้อมูลเบื้องต้นที่หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๒ ตนถูกผู้ถูกร้องใช้กำลังทำร้ายร่างกายด้วยการต่อยที่ใบหน้าและหน้าอก ตีเข่าที่ใบหน้าทำให้มีอาการบวมที่แก้มขวา ต่อมาผู้ถูกร้องพยายามนำตัวผู้เสียหายไปสอบสวนโดยน้ำรูปถ่ายของบุคคลต่างๆ มาให้ผู้เสียหายดูจำนวนหลายรูปและได้สอบถามว่า ผู้เสียหายรู้จักหรือจำบุคคลในรูปถ่ายได้หรือไม่ งานนี้ในช่วงเวลาเย็นของวันเดียวกัน ผู้ถูกร้องได้นำถุงพลาสติกสีดำมาคุมที่ศีรษะ แล้วดัดปากถุงไว้แน่นแล้วต่อยที่ร่างกายทำให้ผู้เสียหายหายใจไม่ออจะเป็นลมจึงนำถุงออก เสร็จแล้วจึงได้นำตัวขึ้นรถยนต์ประจำไปสถานีตำรวจนครบาล [REDACTED] เพื่อลงบันทึกประจำวัน

/กรณีมีปัญหา ...

ข้อ ๒ ข้อย่อ ๓ รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกรณีรับที่จะ

(ก) ประกันว่า บุคคลใดที่สิทธิหรือเสรีภาพของตนซึ่งรับรองไว้ในกติกานี้ถูกละเมิดต้องได้รับการเยียวยาอย่างเป็นผลจริงจัง โดยไม่ต้องคำนึงว่าการละเมิดนั้นจะกระทำโดยบุคคลผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่

(ก) ประกันว่า บุคคลใดที่เรียกร้องการเยียวยาดังกล่าวย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาจากฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจ หรือจากหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจตามที่กำหนดไว้โดยระบบกฎหมายของรัฐ และจะพัฒนาหนทางการเยียวยาด้วยกระบวนการยุติธรรมทางศาล

(ค) ประกันว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจต้องบังคับการให้การเยียวยานั้นเป็นผล

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า ใน การควบคุมตัวบุตรชายของผู้ร้องชี้เป็นผู้ต้องสงสัย ตามกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บและเกิดบาดแผลตามร่างกายอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง หรือไม่

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริง ผู้ถูกร้องโดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ๕๒๖ กรณีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บจนเกิดร่องรอยบาดแผลว่า ระหว่างการควบคุมตัวผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติกฎหมายการศึกพระพุทธศาสนา ๒๕๔๗ อย่างเคร่งครัด และไม่มีการทำร้ายร่างกายในระหว่างการควบคุมตัวตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง โดยในขั้นแรกรับและก่อนปล่อยตัวเจ้าหน้าที่หน่วยซักถามฯ ได้พาผู้เสียหายไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลค่ายอิงคยุทธบริหาร พร้อมกับส่งเอกสารและพยานหลักฐานมีภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตัวผู้เสียหายในแต่ละช่วงเวลา ได้แก่ ภาพการรับรายงานตัวผู้เสียหาย การซักถามเบื้องต้น การเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) การพิมพ์ลายนิ้วมือและการจัดทำทะเบียนประวัติ รวมถึงการลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจนครบาล [REDACTED] การดำเนินการรับตัวที่หน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ การตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลค่ายอิงคยุทธบริหาร การเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และการเยี่ยมญาติ ทั้งนี้ ขณะนี้ ขณะนี้ ผู้เสียหายถูกดำเนินคดีและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ซึ่งเมื่อนำข้อเท็จจริงและเอกสารจากการชี้แจงของผู้ถูกร้องมาพิจารณาจะเห็นได้ว่า ภาพที่ส่งมาล้วนเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงสภาพร่างกายที่เป็นปกติของผู้เสียหายตลอดระยะเวลาของการควบคุมตัว นอกจากนี้ เมื่อนำไปสำคัญความเห็นแพทย์ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ มาพิจารณา 医師ได้ตรวจสอบร่างกายแล้วเห็นว่า ผู้เสียหายมีร่างกายสมบูรณ์ดี ไม่พบรอยบาดแผลตามร่างกาย ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบดังกล่าวข้างต้นไม่ปรากฏให้เห็นว่า ผู้เสียหายถูกทำร้ายร่างกายตามที่กล่าวอ้าง ประกอบกับในขั้นของการควบคุมตัวผู้เสียหายยังมีโอกาสพบเจ้าหน้าที่ตำรวจในระหว่างที่อยู่หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔ และที่สถานีตำรวจนครบาล [REDACTED] ก็ไม่ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษแต่อย่างใด และเมื่อผู้เสียหายมีโอกาสพบแพทย์ก็ไม่ปรากฏว่าได้แจ้งต่อแพทย์ว่าตนถูกทำร้ายร่างกาย และจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงก็ไม่ปรากฏพยานหลักฐาน หรือพยานบุคคลอื่นใดมาสนับสนุนหรือยืนยันที่จะนำไปตรวจสอบต่อไปให้เห็นได้ว่ามีการทำร้ายร่างกายผู้เสียหายตามที่กล่าวอ้างได้ ในขณะนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าในการควบคุมตัวผู้เสียหายผู้ถูกร้อง มีพฤติกรรมทำร้ายผู้เสียหายตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง เห็นควรยุติเรื่อง

แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการควบคุมตัวบุคคลตามกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะ

มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ดังนี้

๑. ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาให้ใช้สถานที่ซักถามที่ตรวจสอบได้โดยมีกล้องวงจรปิดเพื่อควบคุมและป้องกันปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

๒. ควรจัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น หลักการทางศาสนาและความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับกำลังพลทุกนายที่เข้ารับหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓/๒๕๖๔ (๙) เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๔ วรรคท้าย ของรายงานนี้ ไปยังกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กัญจนรินทร์

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางปรีดา คงแป้น

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมนโนนี

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวปิติกัญจน์ สิทธิเดช

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวสันต์ ภัยหลีกสี

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ